

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань прав людини,
деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України,
національних відносин і міжнаціональних відносин

18 лютого 2026 року

Веде засідання голова комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Радий всіх вітати. У нас наразі є 8 з 10-ти членів комітету. Отже, у нас кворум є.

Сьогодні планується розглянути два законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним, та два проекти законів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів.

Порядок денний був вам всім надісланий. Прошу долучитися до голосування щодо затвердження порядку денного сьогоднішнього засідання. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов ще не виник у нас.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Вітання з Полтавщини. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вітаю вас з Києва.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз. Ахтем Зейтуллаєвич! Ви руку підняли.
Добре, я враховую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. Підтримую, за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, зараз порахую. Вісім осіб – за, рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питань порядку денного. Питання перше: проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їх сімей" щодо виплати додаткової допомоги громадянам, звільненим з полону, та які мають захворювання, що потребують тривалого стаціонарного лікування (реєстраційний номер 14392 від 22.01.2026),

поданий народним депутатом України Гончаренком та іншими народними депутатами України.

Для представлення цієї законодавчої ініціативи ми запрошували основного ініціатора народного депутата Гончаренка Олексія Олексійовича. Чи приєднався? Ні, не приєднався.

Колеги, цим законопроектом пропонується доповнити статтю 7 Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та членів їх сімей" новою частиною такого змісту: "Особі, стосовно якої встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, яка відразу після звільнення з полону перебуває на стаціонарному лікуванні в закладі охорони здоров'я понад 30 календарних днів, включаючи час переміщення з одного закладу охорони здоров'я до іншого, у зв'язку із захворюванням, травмою, пораненням, контузією, каліцтвом, що потребує тривалого стаціонарного лікування, щомісячно виплачується додаткова допомога в розмірі 50 тисяч гривень. Виплата здійснюється протягом усього періоду (*не чути*) ... з полону. Виплата додаткової допомоги призупиняється, якщо такій особі повідомлено про підозру у вчиненні злочину проти основ національної безпеки України. У разі набрання законної сили обвинувальним вироком за вчинення злочинів проти основ національної безпеки України виплата додаткової допомоги у розмірі 50 тисяч гривень такій особі не здійснюється".

Станом на сьогодні маємо наступні висновки щодо цієї законодавчої ініціативи. ГНЕУ висловлює до законопроекту зауваження, зокрема звертає увагу, що сфера дії закону, до якого пропонуються зміни, поширюється також на осіб, які належать до складу Сил безпеки і Сил оборони України, тобто проходять військову службу або службу у правоохоронних, розвідувальних органах, при цьому для військовослужбовців, які відразу після звільнення з полону перебувають на стаціонарному лікуванні у

зкладах охорони здоров'я, уже передбачена щомісячна виплата додатковою винагородою у розмірі 50 тисяч гривень відповідно до прикінцевих та перехідних положень Закону України від 28.06.2023 № 3161.

Мінфін України зазначає, що реалізація закону матиме вплив на показники видатків Державного бюджету України. вказує, що законопроект не відповідає положенням частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України.

Друзі, хочу також звернути вашу увагу на той факт, що ми з вами в межах предметів відання комітету вже розглядали схожу за змістом законодавчу ініціативу авторства народного депутата України Пуртової. Це законопроект № 14383. Там мова йде фактично про те ж саме – встановлення щомісячної грошової допомоги на лікування. Однак у тій законодавчій ініціативі чітко окреслено, що вона стосується саме цивільних осіб, щодо яких встановлено факт позбавлення особистої свободи, бо саме щодо них це питання досі не врегульовано.

Шановні друзі члени комітету, чи бажає хтось висловитися по цій законодавчій ініціативі? Не бачу.

Колеги, щодо формулювання комісії, це у цьому законопроекті. звертаю вашу увагу на наступне. Перше, законопроектом пропонується доповнити статтю 7 Закону № 2010 положеннями щодо виплати щомісячної додаткової допомоги саме особам, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, які після звільнення з полону перебувають на стаціонарному лікуванні.

У зв'язку з цим варто зазначити, що більшість осіб, стосовно яких встановлюється факт позбавлення особистої свободи, є саме військовослужбовцями, адже Закон 2010 поширює свою дію на осіб, які належать до складу Сил безпеки і Сил оборони України. Водночас для військовослужбовців виплата допомоги вже передбачена іншим законодавчим актом, а саме законом України від 28.06.2023 № 3161.

Враховуючи зазначене, у разі прийняття законопроекту реєстраційний номер 14392 в законодавстві України міститимуться два законодавчі акти однакової юридичної сили, сфера дія яких переплітатиметься у частині суб'єктів, що претендуватимуть на виплату додаткової грошової допомоги. Це військовослужбовці, що повернулися з полону. При цьому один акт встановлюватиме тимчасову норму, а інший постійну, що на практиці призведе до невизначеності стосовно порядку їх застосування до однієї і тієї ж категорії осіб.

Друге. Законопроектом пропонується доповнити статтю 7 Закону номер 2010 новою частиною четвертою щодо встановлення фіксованої суми додаткової допомоги у розмірі 50 тисяч гривень. Водночас такий підхід не узгоджується з положенням чинної частини четвертої цієї ж статті, яка в редакції законопроекту стане частиною п'ятою, відповідно до якої порядок призначення виплати та розмір допомоги, передбачений цією статтею, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Враховуючи, що пропонована в законопроекті норма вноситься до конкретної статті закону, вона матиме постійний характер, тобто її дія не обмежуватиметься часовими рамками. Водночас встановлення фіксованої суми на рівні закону, зокрема в нормі постійної дії, є недоречною, оскільки такий підхід не враховує об'єктивних обставин, які у перспективі зумовлюють необхідність перегляду розміру грошової допомоги, наприклад, у зв'язку зі зміною величини прожиткового мінімуму чи інфляцією.

Відповідно до положення статті 6 Закону України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" базовим державним соціальним стандартом є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії. Тобто грошові допомоги в законодавчих актах доцільно прив'язувати саме до прожиткового мінімуму.

Третє. Проектом передбачено, що у разі набрання законної сили обвинувальним вироком за вчинення злочину проти основ національної

безпеки України виплата додаткової допомоги такій особі не здійснюється. Однак таке формулювання не враховує інших положень Закону № 2010. Так, у чинній редакції статті 4 зазначеного закону вказано, що рішення Комісії про встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України визнається недійсним у разі набрання стосовно такої особи законної сили обвинувальним вироком суду за злочини проти основ національної безпеки України, громадської безпеки, миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку, недоторканності державних кордонів та інші кримінальні правопорушення, вчинені в умовах збройного конфлікту на тимчасово окупованих територіях України або ті, що пов'язані зі збройною агресією проти України. Тобто, якщо особа вчинила вищезазначені дії, перелік яких значно ширший від запропонованого в проекті Закону, така особа втрачає статус позбавленої особистої свободи і, як наслідок, не може претендувати на грошову допомогу. При цьому частиною дев'ятою чинної статті 4 закону передбачено, що у разі визнання недійсним рішення про встановлення факту позбавлення особи особистої свободи, кошти, виплачені особі згідно з цим законом як грошова допомога, підлягають поверненню у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. У разі, якщо зазначені кошти не повертаються добровільно, вони стягуються у судовому порядку. Враховуючи зазначене відповідне формулювання законопроекту у разі його прийняття, щодо припинення виплат створюється неузгодженість з іншими положеннями закону.

Четверте. Формулювання, згідно яким виплата додаткової допомоги призупиняється, якщо такій особі повідомлено про підозру, суперечить принципу презумпції невинуватості, стаття 62 Конституції України, згідно з якою особа вважається невинуватою у вчиненні злочину, доки її вину не буде доведено у законному порядку і встановленого обвинувального вироку суду. У зв'язку з цим варто зазначити, що повідомлення про підозру не є документом, що підтверджує вину особи у вчиненні кримінального

правопорушення. Також хочу зазначити, що надмірна деталізація умов виплати грошової допомоги не є характерною для законів як актів вищої юридичної сили.

Тож, колеги, зважаючи на наявні до законопроекту зауваження, беручи до уваги той факт, що порушена у законопроекті проблематика більш вдало вирішується проектом Закону номер 14383, поданого народним депутатом України Пуртвою, який на відміну від цього законопроекту поширює свою сферу дії виключно на цивільних та не створює колізії у правозастосуванні, ставлю на голосування наступне рішення комітету: перше, рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей" щодо виплати додаткової допомоги громадянам, звільненим з полону та які мають захворювання, що потребують тривалого стаціонарного лікування (реєстраційний номер 14392 від 22 січня 2026 року), поданий народним депутатом України Гончаренком та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду у першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Друге. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.Р. Горбенко підтримує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 9 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до наступного законопроекту.

Питання друге. Проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про звернення громадян" (щодо умов подання та розгляду звернень, у тому числі в електронній формі), реєстраційний номер 9607 від 11.08.2023, поданий народним депутатом України Штепою та Подгорною.

Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата України Штепу Сергія Сергійовича. Немає.

Шановні колеги, сподіваюся, що ви ознайомилися з основними положеннями законопроекту під час підготовки до сьогоднішнього засідання. Цей проект, як і деякі інші, які ще не були розглянуті комітетом, включено до плану нашої роботи на період сесії. У надісланих вам матеріалах ви можете побачити всі зауваження, які наявні до цього проекту закону. Там є зауваження від ГНЕУ, до речі, концептуального характеру, і від Комітету з питань цифрової трансформації, від Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, а також від деяких міністерств. Однак ключове, на що звертаю вашу увагу, це те, що, як ви пам'ятаєте, нашим комітетом підготовлено до другого читання проект нової редакції Закону України "Про звернення" (реєстраційний номер 11082), в кінцевій редакції якого враховано значну частину положень, що містяться у законопроекті 9607.

Водночас редакція комітету викладена з урахуванням зауважень Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України та з урахуванням вимог законодавчої техніки. І нею, зокрема, передбачається визнання таким, що втратив чинність, Закон України "Про звернення громадян", до якого народним депутатом Штепою пропонується внести зміни. З прийняттям Закону України "Про адміністративну процедуру" ми повинні абсолютно по-іншому врегульовувати питання щодо розгляду звернень та прийняти новий закон про звернення.

З урахуванням зазначеного логічно, що законопроект, який ми наразі розглядаємо, має бути відхилений, адже навіть технічно внести зміни до закону, який ми вже рекомендували визнати таким, що втратив чинність, буде неможливо. До того ж, як я вже сказав, основні положення законопроекту реєстраційний номер 9607 враховані в кінцевій редакції проекту реєстраційний номер 11082.

Тому пропоную перейти до голосування, а у своєму висновку зазначити всі наявні зауваження до законопроекту.

Тож, шановні колеги, якщо ніхто не заперечує, ставлю на голосування наступне рішення комітету: перше, рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про звернення громадян" (щодо умов подання та розгляду звернень, у тому числі в електронній формі) (реєстраційний номер 9607 від 11.08 2023 року), поданий народними депутатами України Штепою та Подгорною, за наслідками розгляду у першому читанні відхилити; друге, під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України, голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича. Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Александрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Александрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко. Максим Миколайович.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроектів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів.

Питання третє, проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та Кримінально-виконавчого кодексу України щодо гуманізації законодавства у сфері виконання кримінальних покарань (реєстраційний номер 15003 від 05.02.2026 року), поданий Кабінетом Міністрів України. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Ми запрошували для представлення цього законопроекту на наше засідання представника уряду Кравченко Людмилу Миколаївну, заступника міністра юстиції України. Прошу до слова.

КРАВЧЕНКО Л.М. Добрий день, шановний Андрію Вікторовичу! Добрий день, шановні народні депутати і всі запрошені на засідання комітету! Так, дійсно Міністерство юстиції виступило ініціатором розробки цього законопроекту, який вносить зміни до Кримінального кодексу, Кримінального процесуального кодексу і Кримінально-виконавчого кодексу.

Основною метою є виключення статті 391 Кримінального кодексу, яка на сьогодні встановлює кримінальну відповідальність за злісну непокору вимогам адміністрацій, установ виконання покарань і санкції якої фактично

передбачає кримінальну відповідальність за вчинення засудженими дисциплінарних правопорушень. Ця норма є, довгий і тривалий час збереглася в українському законодавстві, недивлячись на те, що вона є дуже застарілою і припала нам уже в часи у спадщину від радянщини, але довгий час якось вона була, скажімо, наскільки така контраверсійна, що жодного разу до неї не доходили руки для того, щоб вирішити питання про її скасування.

Неодноразово Європейський комітет з питань запобігання катуванню і нелюдському або такому, що принижує гідність поводженню чи покаранню, наголошував на тому, що цю норму уже потрібно давно прибрати з Кримінального кодексу України. І зараз Міністерством юстиції якраз і внесені були на розгляд уряду, уряд підтримав, і проект внесений до Верховної Ради, який говорить про те, що відповідальність, 391 стаття Кримінального кодексу, як взагалі стаття про злісну непокору щодо осіб, які вже відбувають покарання, просто втрачає свою чинність. Разом з тим ми розуміємо, що механізми підтримання правопорядку в установах виконання покарань мають бути такими, які відповідатимуть тим умовам, які є на сьогодні.

І одночасне скасування норми, але можливість не послабити механізми підтримання правопорядку, це було основною метою для того, щоб включити збалансовану модель і запобіжники, які дозволять (*не чути*) правопорядок в установі виконання покарань.

Тому на заміну цій 391-й було запропоновано удосконалення системи дисциплінарних стягнень саме у межах кримінально-виконавчого законодавства. І у зв'язку з цим пропонується паралельно доповнити статтю 132 Кримінально-виконавчого кодексу, яка буде встановлювати питання стягнення у виді переведення засуджених, яких тримаються у виправних колоніях, в секторах мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання до виправних колоній секторів середнього рівня безпеки чи в

звичайних жилих приміщеннях виправних колоній максимального рівня безпеки до приміщень камерного типу виправних колоній секторів максимального рівня безпеки на строк від 3 місяців до 1 року.

Процедура передбачає чіткі механізми і забезпечує судовий контроль, який буде здійснювати... Мова йде, що питання – вносяться зміни паралельно в Кримінальний процесуальний кодекс, де мова йде про питання застосування цього заходу саме до питань, які вирішуються судом під час виконання вироків.

Також передбачається застосування заходу стягнення у виді поміщення засуджених, які тримаються у виправних колоніях, крім засуджених, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами, до приміщень камерного типу на строк до 3 місяців.

Законодавче визначення ознак злісної непокори законним вимогам адміністрації і посилення ролі суду під час застосування найбільш суворих заходів впливу. Це таких, як переведення засудженого, який тримається у виправній колонії мінімального рівня з загальними умовами до максимального рівня, відмова від одиночного тримання, ми забираємо взагалі одиночні камери і відмовляємося в цьому випадку від одиночного тримання, що буде відповідати стандартам Ради Європи та Правилам Нельсона Мандели. Ну і деякі точкові зміни, які приводять наше законодавство кримінально-виконавче до вимог, які з'явилися, і уточнення процедур, які з'явилися в Законі про електронні комунікації щодо визначення термінології цього закону.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, станом на сьогодні висновки щодо цього проекту закону поки відсутні. Але я нагадаю, що ми не є головними по цій

законодавчій ініціативи і маємо надати висновок лише в межах своїх предметів відання.

Шановні друзі члени комітету, чи бажає хтось висловитися з цього законопроекту?

Касай Костянтин Іванович, будь ласка.

КАСАЙ К.І. У мене є коротке питання. Чи підтримало керівництво ДКВС дану норму, дані зміни і чи приймали участь представники ДКВС у розробці даного законопроекту?

КРАВЧЕНКО Л.М. Так, звичайно. Дякую за запитання.

Це була, скажімо так, довга дискусія для того, щоб знайти паритетність для рішення скасування 391-ої і можливі запобіжники.

Крім того, ми провели декілька зустрічей з громадським сектором, саме тими, хто займається цими, ну взагалі опікується цією системою, і скажемо так, тих, хто найбільше нас завжди критикує. Я особисто зустрічалася з декількома представниками цього громадського сектору, а представники департаменту законопроект підтримали в повній мірі, скажемо так, якщо по бюрократичних процедурах, ми від них отримали в кінцевому результаті довідки без зауважень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва, будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Добрий день, Людмила Миколаївно. У мене коротке таке питання, яке стосується саме жінок, оскільки їм там присвячена теж окрема увага. Що власне до жінок не застосовується ця нова санкція щодо переведення у заклад, до приміщень максимального рівня безпеки. Проте ми розуміємо, що станом на зараз в Україні зростає кількість довічно

засуджених жінок, в тому числі за статтями державної зради. Відповідно ці вироки є. В яких умовах у нас тоді будуть знаходитися довічно засуджені жінки і який альтернативний вид стягнення може бути застосований, якщо не цей, який пропонується даною нормою?

Дякую.

КРАВЧЕНКО Л.М. Дякую вам за запитання. Ми говоримо про те, що ми взагалі не будемо за дисциплінарну відповідальність застосовувати кримінальну відповідальність, за дисциплінарний проступок (да?) застосовувати кримінальну відповідальність. Мова ж ішла про що? Злісна непокора. Тобто він, скажімо так, те, в чому весь час звинувачували систему ДКВС, не сховався і не поїхав у двір у той момент, коли там хотів начальник колонії, щоб він поїхав, і за це людина могла отримати додатковий строк обмеження, який перебував у колонії потім. Зараз же ми говоримо про те, що для того, щоб взагалі потрапити до цього максимального рівня безпеки, процедура буде досить довга. Да, ми говоримо про те, що жінки не будуть поміщатися, скажімо так, у максимальний рівень безпеки, тому що якщо ми говоримо про те, що у нас немає стільки цих колоній жіночих. Але сама процедура передбачає наявність багатьох механізмів і спектрів, коли дійти взагалі до цього приміщення у максимальний рівень безпеки, це практично неможливо, тому що ми взяли моменти, що особа має вчинити 3 правопорушення протягом року і тільки тоді вона може потрапляти на переведення до іншого рівня безпеки колонії. Тобто фактично, якщо ми говоримо про того, хто не висловлює злісної непокори керівництву у вигляді саботування відбування покарання, то цей випадок взагалі може не статися, тому що є багато дієвих інших запобіжників, які будуть, скажімо так, вирішувати питання по місцю. Мало того, коли ми говоримо про застосування дисциплінарних стягнень, то вони взагалі, є дисциплінарні комісії, які створені, це теж розглядається в часі, довгий час. Тобто мова йде

про те, що фактично ми унеможливуємо оці переведення шляхом створення інших запобіжників.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Дмитро Валерійович Лубінець, будь ласка. Радий вас вітати на комітеті.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую. Навзаєм.

Шановний пане голово, шановні народні депутати, шановні присутні! Я дуже коротко прокоментую. Перше. Я дякую представниці Мін'юсту за те, що згадала, що була зустріч з громадянським суспільством, з громадськими організаціями. На жаль, у розробників з боку Мін'юсту не знайшлося часу для того, щоб провести принаймні робочу зустріч з представниками інституції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, які в тому числі ініціювали зміни по 391-ій.

Звертаю вашу увагу, що ми це постійно прописуємо у своїх рекомендаціях. Більше того, це є зараз зобов'язання України. Якщо б Мін'юст більше дослухався до тих критичних зауважень, які наша інституція постійно знаходить в системі ДКВС, можливо тут проблем було б набагато менше. Але це так, ремарка.

Ми опрацювали, хоч офіційно не заходив цей законопроект на погодження з Уповноваженим, але ми його опрацювали. У нас є зауваження, в електронному вигляді ми його направимо в офіційному порядку на профільний комітет.

Єдине, на що я хотів звернути увагу, пане голово, наскільки я знаю, є ще альтернативний законопроект 15003-1. Сьогодні на засіданні комітету розглядається тільки основний чи буде розглядатися і основний, і альтернативний? Бо з точки зору нашої позиції якраз в альтернативному законопроекті більш правильно прописані положення, взагалі відміна 391-ої,

як цього і вимагають від нас європейські, не вимагають, а бачать європейські партнери. Більше того, якраз в альтернативному законопроекті більше враховані рішення ЄСПЛ, пов'язані в тому числі з 391-ою. Хотілось би просто почути вашу позицію, що ми робимо по двох законопроектах і позицію Мін'юсту, чому не були долучені наші представники: ні я, ні мій профільний представник. І на майбутнє, щоб Мін'юст, якщо торкається цієї системи відбування покарання, місць несвободи, щоб в обов'язковому порядку запрошували до роботи наших представників.

Дякую.

КРАВЧЕНКО Л.М. ... *(не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте я відповім. Вибачте, будь ласка, пані Людмила, я відповім. Я про це знаю. Я Дмитру Валерійовичу дещо пізніше поясню, чого ми розглядаємо зараз цей законопроект і будемо розуміти, як рухатися далі. Так що все буде вирішено.

Дякую.

КРАВЧЕНКО Л.М. Я хочу просто Дмитру Валерійовичу сказати, що хай він з'ясує у своїх працівників, вони трошки ввели його в оману. Ви офіційно погоджували позицію до цього законопроекту. Овсієнко і Нікулін, ваші працівники, двічі брали в узгоджувальній нараді зі мною участь, ми декілька раз, ми з вам його погоджували двічі, спочатку у нас була інша позиція, ну більші запобіжники, а після наради з вашими працівниками ми узгодили і варіант, який йшов на уряд, від вас отримав позитивний висновок. Тому ми працювали. Овсієнко і Нікулін.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Якщо дозволите.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Валерійовичу, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Я не сказав, що ви з нами не погоджували, я сказав, що ви нас не долучили до розробки законопроекту. І одна справа, коли законопроект вже напрацьований і вносити туди зміни, це можна робити вже точно, зовсім інше – коли на самому початку під час розробки законодавчої ініціативи у першу чергу сприймаються ті експертні напрацювання, які є з боку нашої інституції. Будь ласка, не перекручуйте мої слова.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, хочу звернути вашу увагу на наступне. Цим законопроектом пропонується виключити з Кримінального кодексу статтю 391 "Злісна непокоря вимогам адміністрації установ виконання покарань", якою передбачено кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк до трьох років за вчинення фактично дисциплінарного проступку. Виключення цієї статті та відповідно кримінального покарання за такі діяння в цілому відповідає принципам гуманізму. Водночас за вчинення злісної непокори вимогам адміністрації установ проектом закону передбачається встановлення нового виду дисциплінарного стягнення, яке полягатиме в переведенні засудженого до приміщення камерного типу виправних колоній секторів максимального рівня безпеки на строк від 3 місяців до одного року. За таких умов вбачається, що хоча законопроект і трансформує кримінальну відповідальність у дисциплінарне стягнення, однак за своїми наслідками таке дисциплінарне стягнення може бути співмірним із кримінальним покаранням, адже проектом допускається перебування особи в приміщенні камерного типу строком до одного року.

Враховуючи зазначене, передбачений в законопроекті строк накладання стягнення за злісну непокору вимогам адміністрації установи доцільно переглянути з урахуванням максимально гуманного ставлення до осіб, що перебувають в установах виконання покарань. Разом з тим основна ідея законопроекту вбачається цілком слушною. Україні неодноразово рекомендували скасувати дію статті 391 Кримінального кодексу України, застосування якої завжди викликало певні сумніви.

Водночас, колеги, хочу звернути вашу увагу, що вже після анонсу нашого засідання до цього законопроекту була зареєстрована альтернативна законодавча ініціатива. Тому враховуючи, що остаточне рішення має прийняти головний комітет, пропоную нашим рішенням направити до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності зазначене мною зауваження.

Отже, якщо ніхто не заперечує, ставлю на голосування наступне рішення комітету: звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з пропозицією врахувати зауваження комітету при опрацюванні проекту Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та Кримінально-виконавчого кодексу України щодо гуманізації законодавства в сфері виконання кримінальних покарань (реєстраційний номер 15003 від 05.02.26 року), поданий Кабінетом Міністрів України.

Прошу голосувати.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Пане голово, хотів запитати, може я пропустив. А чому ми не розглядаємо альтернативний законопроект?

ГОЛОВУЮЧИЙ. А ми не розглядаємо альтернативний законопроект, бо ми не головний комітет, ми не зобов'язані це робити, Костянтині Івановичу.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яременко Богдан Васильович.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні друзі. 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до останнього законопроекту. Питання четверте – проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" щодо посилення захисту осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті (реєстраційний номер 14409 від 29.01.26 року), що поданий народним депутатом України Юрченком. Головним комітетом з розгляду даного законопроекту звичайно ж є Комітет з правової політики.

Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання народного депутата України Юрченка Олександра Миколайовича. Не приєднався.

Законопроектом пропонується внести зміни до Закону України "Про безоплатну правничу допомогу", відповідно до яких право на безоплатну вторинну правничу допомогу матимуть також особи, яких визнано потерпілими в кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, вчинених з мотивів ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності. Зазначена категорія осіб матиме право на отримання всіх видів правових послуг, які можуть надаватися в рамках вторинної правничої допомоги. Висновки по цьому законопроекті...

Чи бажає хтось висловитися по цій ініціативі?

ЯКОВЛЄВА Н.І. Пане голово, якщо можна, декілька слів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Ми з вами, колеги, вже розглядали законопроект, ну і власне він вже став Законом "Про безоплатну правничу допомогу", відповідно про ті категорії, які матимуть на неї право. Безумовно, ця ініціатива нашого колеги, вона заслуговує на увагу. Не можна сказати, що вона є ідеальною з точки зору юридичної техніки, тому що дійсно ненависть, нетерпимість, власне вступ в дію попередньо прийнятого нами закону потребує відповідної кореляції у межах цього законодавчого акту, але тим не менше ця ініціатива є актуальною. Тому що коли ми приймали у 24-му році Закон про внесення змін до Закону "Про безоплатну правничу вторинну допомогу", то тоді ми не врахували інтереси *(нерозбірливо)* Ну і власне зараз у нас є можливість це виправити. Тому дякую колезі Юрченку за увагу. Я вважаю, що ми як Комітет з прав людини мали би підтримати таку ініціативу. А ці зауваження, які є, цілком можливо поправити між першим та другим читанням.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Неллі Іллівна.

Все ж таки не можу не звернути вашу увагу на наступне. Перше. Законопроектом пропонується доповнити статтю 14 Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" новим окремим пунктом, згідно з яким право на безоплатну вторинну правничу допомогу надаватиметься потерпілим у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, вчинених з мотивів ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності. У зв'язку з цим варто зазначити, що 5 грудня 2024 року Верховною Радою України прийнято Закон Україна № 4133, набирає чинності, до речі, через один рік з дня припинення або

скасування воєнного стану, відповідно до якого частина перша статті 14 Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" була доповнена новим пунктом 30, що також передбачає надання права на отримання безоплатної вторинної правничої допомоги потерпілим від кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті за різними ознаками, зокрема за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань.

Враховуючи зазначене, законопроект створює фрагментарність правового регулювання, коли різні групи потерпілих від одного типу діяння на ґрунті ненависті регулюватиметься окремо та у відмінний спосіб. Закон України № 4133 наділяє потерпілих від кримінальних порушень на ґрунті ненависті за різними ознаками правом на отримання правничих послуг, передбачених пунктами два і три частини другої статті 13 закону. Тобто виключно на здійснення представництва інтересів в судах та інших державних органах, а також на складенні документів процесуального характеру. Тоді як законопроект наділяє потерпілих від кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті за окремою ознакою сексуальна орієнтація та/або гендерна ідентичність правом на отримання усіх видів правових послуг, передбачених частиною другої статті 13 закону. За таких обставин виникатиме ситуація, за якою потерпілі, наприклад, за ознакою релігії чи раси матимуть менший обсяг прав, ніж потерпілі за ознакою сексуальної орієнтації.

Друге. Законопроектом передбачається, що він набиратиме чинності з дня наступного за днем його опублікування. Таким чином особи, визнані потерпілими в кримінальних правопорушеннях, вчинених з мотивів ненависті за ознаками сексуальної орієнтації...*(не чути)* право на безоплатну правничу допомогу одразу після прийняття закону.

Разом з тим Закон України № 4133, який регулює питання доступу до правничої допомоги іншої категорії осіб, які також є потерпілими від кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті, зокрема, за ознаками раси,

кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, набере чинності лише через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану. Такий підхід створить умови правової нерівності в часі, коли для одних осіб право на отримання безоплатної правничої допомоги вже виникне, тоді як для інших таке право буде відтерміновано. Вбачається, що такі ознаки, як сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність потребують системного включення до вже існуючого пункту 30 частини першої статті 14 Закону.

І друге, останнє. Законопроектом передбачається надати право на безоплатну вторинну правничу допомогу особам, які визнані потерпілими у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, вчинених з мотивів ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності. Водночас у Кримінальному кодексі України відсутні кримінальні правопорушення, в яких прямо б вказувався мотив ненависті за ознаками сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності, як кваліфікуюча ознака правопорушення. Натомість у деяких статтях Кодексу міститься формулювання, яке визначається як "нетерпимість", зокрема расова, національна чи релігійна, а не як "ненависть", як це передбачено законопроектом.

Як ви бачите, до цього законопроекту є певні зауваження, які не зазначені в основному висновку, але я вважаю, що їх можливо виправити до другого читання. Водночас в умовах сьогодення ініціатива все ж таки є актуальною. Тому з урахуванням позиції шановної нашої колеги Неллі Іллівні ставлю на голосування наступне рішення комітету, шановні друзі, звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про безоплатну правничу допомогу" щодо посилення захисту осіб, які постраждали від кримінальних правопорушень на ґрунті ненависті (реєстраційний номер 14409 від 29.01.26 року), поданий народним депутатом України Юрченком ... *(не чути)*

Прошу визначатись.

Задорожний – за.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую, голосую – за.

І прошу вас долучити до комітету зараз, Ігор Павлович Фріс, він дуже просив взяти слово до попереднього законопроекту, який ми розглядали. Я розумію, що ми його проголосували, але він є автором альтернативного закону. Долучіть, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вимушений вам відмовити, ми уже прийняли рішення з цього питання, тому я не буду долучати пана Ігоря до цього моменту.

Дякую.

КАСАЙ К.І. Долучіть, будь ласка, в "Різне". Народний депутат просить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В "Різне" долучу. А до питання попереднього не буду.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко Максим – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Богдан Васильович Яременко.

ЯРЕМЕНКО Б.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 8 осіб – за. Рішення прийнято.

Пан Фріс Ігор, питання "Різне", будь ласка, прошу вас до слова. Немає.

КАСАЙ К.І. Його видалили. Зараз я йому напишу, він під'єднається ще раз. Хай під'єднають його ще раз.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Він уже приєднався.

КАСАЙ К.І. Будь ласка, Ігорю Павловичу.

ФРІС І.П. Добрий день, шановні колеги. Я би хотів звернути єдину увагу голови комітету і членів комітету, що у нас у Верховній Раді комітети діють відповідно у спосіб, визначений законом. І у нас є Закон "Про комітети Верховної Ради" і порядок розгляду законопроектів. І враховуючи, якщо предметом розгляду відповідного комітету, навіть якщо він не є профільним комітетом, є відповідний висновок, який надсилається основному комітету, то одночасно з розглядом основного законопроекту такий комітет зобов'язаний розглядати і альтернативний проект закону. Особливо ще і до того, коли цей проект закону ґрунтується на неухильному дотриманні рішення Європейського Суду з прав людини й імплементації норм, яким Європейський Суд з прав людини зобов'язав Україну внести зміни у відповідне профільне законодавство.

Тому на майбутнє я би просив все ж таки, щоб авторів альтернативних законопроектів приєднували до засідань комітету, якщо розглядаються законопроекти, і з другої сторони, розглядати все ж таки законопроекти, які є альтернативними до законопроекту Кабінету Міністрів України. Це поперше. І якщо все ж таки є ласка, я би просив вас запланувати і розглянути альтернативний проект закону, якщо ви розглядали основний, і надати свої рекомендації стосовно нього так само.

Спасибі велике.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Ігорю, ми ж так і зробили. Ми надіслали свої зауваження і надішлемо свої зауваження щодо цього законопроекту.

ФРІС І.П. Ви не розглядали сьогодні альтернативний проект закону, який зареєстрований у Верховній Раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не маємо цього робити, оскільки ми не головні.

ФРІС І.П. Прочитайте, будь ласка, уважно Закон України про комітети і подивіться, якщо ви розглядаєте основний законопроект, то напевно все ж таки ви зобов'язані розглядати й альтернативний, якщо він є зареєстрований у відповідному, скажемо так, розділі і відповідному розділі нормативно-правової бази Верховної Ради України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вже пояснив, чому так зробили, тому я не буду зупинятися на цьому питанні. Дякую в будь-якому випадку за вашу участь в засіданні комітету.

Шановні колеги, у нас далі є питання "Різне". Будь ласка, хто хоче висловитися?

Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Шановні колеги, хотів звернути вашу увагу, що вчора у соціальних мережах була така новина, що стосується засідання суду по справі ексміністра Галущенка. Я хочу вам зачитати пряму мову прокурора. "21 липня 2025 року об 11:30 заступник міністра юстиції Євген Пікалов відправив Галущенку повідомлення: "Доброго дня. Поступило прохання від СБУ працювати в умовах СІЗО із затриманим керівником підрозділу НАБУ. Йому скоріш за все завтра оберуть запобіжний захід і перевезуть у ... *(не чути)* СІЗО. Просять безкоштовну камеру з неприємними сусідами". Далі надіслав фото камери і написав: "Це попередні умови, які ми запропонували", на що об 11:32 Галущенко відповів: "Плюс"". Я просив би, пане голову, і думаю, що колеги долучаться, на наступне засідання комітету запросити заступника міністра юстиції пана Пікалова, ну в тому разі, якщо він

залишитися на цій посаді, і задати це питання йому особисто, чи дійсно була така переписка.

Чому я підіймаю це питання? Коли ми з вами, колеги, робимо моніторингові візити, я чув про те, що люди намагаються створити собі кращі умови, або їхні родичі, вони дійсно виходять на якихось працівників системи ДКВС чи на якихось посадовців і просять за це, це я чув, але щоб створювати умови навпаки, я про це чую просто вперше. Хотів би просто почути це від заступника міністра, чи дійсно це таке було, і якщо так, то хай би він пояснив як юрист, чи не підпадає така діяльність, якщо, можливо, вона була, під дію статті 127 Кримінального кодексу України про катування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Іванович. Я вас почув. Будемо рухатися.

Шановні колеги, чи є в когось ще щось, хто хоче висловитись в питанні "Різне"? Немає.

Шановні друзі, радий був вас всіх бачити. Оголошую засідання закритим. До побачення. Дякую.